

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1855/2024
12.03.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић, председника већа, Марине Милановић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Милан Н. Ранковић, адвокат из ..., против туженог Привредног друштва „Пролетер“ А.Д. Фабрика чарапа „Ивањица“ из Ивањице, чији је пуномоћник Ненад Станковић, адвокат из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2320/23 од 16.01.2024. године, у седници одржаној 12.03.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2320/23 од 16.01.2024. године.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ивањици П1 9/20 од 15.03.2023. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиље којим је тражила да суд поништи, као незаконито, решење туженог број .. од 14.11.2019. године, којим је тужилји отказан уговор о раду и обавезе туженог да тужилју врати на рад. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиље којим је тражила да суд обавезе туженог да јој на име накнаде материјалне штете у висини изгубљене зараде за период од 04.11.2019. године па до враћања на рад исплати износе од по 29.000,00 динара месечно са законском затезном каматом почев од датума доспелости сваке исплате зараде односно накнаде зараде па до исплате. Ставом трећим изреке, тужилја је обавезана да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 161.100,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Апелациони суд у Крагујевцу је, пресудом Гж1 2320/23 од 16.01.2024. године, ставом првим изреке, одбио, као неосноване, жалбе тужиље и туженог и потврдио пресуду Основног суда у Ивањици П1 9/20 од 15.03.2023. године. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиље којим је тражила да суд обавезе туженог да јој накнади трошкове жалбеног поступка. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев

туженог којим је тражио да суд обавезе тужиљу да му накнади трошкове жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужила је изјавила благовремену ревизију из свих законских разлога.

Тужени је поднео одговор на ревизију тужиле захтевајући трошкове ревизијског поступка.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом одредбе члана 408. Закона парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11...18/20), у вези одредбе члана 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, број 10/23), па је утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Наводи ревизије тужиле о учињеној битној повреди одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку су без утицаја на одлучивање имајући у виду да та битна повреда није разлог због ревизија може да се изјави на основу одредбе члана 407. став 1. тачка 2. Закона о парничном поступку. У другостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. Закона о парничном поступку, на које тужила неосновано у ревизији указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је била у радном односу код туженог на неодређено време на основу Уговора о раду број .. од 23.09.2010. године. Анексом уговора од 02.04.2019. године тужила је распоређена на радно место радника ..., док су Анексом уговора о раду од 05.09.2019. године усклађена права и обавезе у складу са одредбама Закона о раду, а у циљу усаглашавања одредби свих раније закључених уговора и анекса са општим актима послодавца. Решењем туженог број .. од 04.11.2019. године, тужили је отказан Уговор о раду број .. од 23.09.2010. године, са свим анексима, услед престанка потребе за обављањем послова на које је распоређена у смислу одредбе члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду и истој је исплаћена отпремнина од стране туженог у складу са овим решењем у износу од 140.551,62 динара. У образложењу поменутог решења наведено је да је услед економских и организационих промена код послодавца тужилино радно место укинато, те да послодавац запосленој није могао да обезбеди премештај на друго одговарајуће радно место. Доношењу оспореног решења о отказу уговора о раду претходило је доношење одлуке о укидању радних места број ../19 од 30.09.2019. године и Одлуке о измени Правилника о организацији и систематизацији послова и радних задатака код туженог 69/19 од 30.09.2019. године којима је смањен број запослених код туженог и између осталог укинато је радно место ... на ком је тужена била распоређена. Наведени акти објављени су на огласној табли туженог и исти су ступили на снагу пре доношења оспореног решења. Тужени је донео и Програм решавања вишка запослених број 431 од 31.10.2019. године, којим су утврђени разлози за доношење Програма и укупан број запослених код послодавца, број, квалификациона структура, године старости и стаж осигурања запослених који су вишак, те послови које обављају, критеријуми за утврђивање вишка запослених, мере за запошљавање, средства за решавање социјално

- економског положаја вишка запослених и рок у коме ће бити отказани уговори о раду. Наведни Програм достављен је Националној служби за запошљавање и синдикалним организацијама, који су доставили своја изјашњења. Тужени је упутио позиве привредном друштву „Tref socks“ Ивањица, ПД „Tref Calze“ Ивањица, Друштву за производњу и трговину „Лидер-тех“ ДОО Ивањица и СЗР „Свила“ Ариље да се придуже напорима да се пронађе најбоље могуће решење за запослене, те да се уколико имају потребу за ангажовањем запослених на некој од радних позиција у оквиру њихове компаније обрате друштву или Националној служби за запошљавање.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су тужбени захтев тужиље одбили применом одредбе члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду у вези одредбе члана 150. став 1. истог закона и члана 121. став 1. Колективног уговора туженог налазећи да је тужилци радни однос престао у законито спроведеном поступку и да је због тога неоснован и њен захтев за накнаду материјалне штете, у смислу одредбе члана 191. став 1. Закона о раду.

По оцени Врховног суда, нижестепени судови су правилно применили материјално право.

Одредбом члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05 ... 95/18), прописано је да запосленом може да престане радни однос ако за то постоје оправдани разлози који се односе на потребе послодавца и то ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла. На основу одредбе члана 158. став 1. истог закона, послодавац је дужан, да пре отказа уговора о раду у смислу одредбе члана 179. став 5. тачка 1. овог закона, запосленом исплати отпремнину, у складу са овим чланом закона.

Дакле, услов за отказ од стране послодавца је да је дошло до технолошких, економских или организационих промена због којих је престала потреба за обављањем неког посла, када се исти укидају или пак долази до смањења обима посла у ком случају се смањује број извршилаца на том радном месту. Наведене промене код послодавца у погледу систематизованих радних места и броја потребних извршилаца морају бити изражене у Правилнику о организацији и систематизацији послова код послодавца или неком другом акту којим послодавац утврђује организационе делове и врсте послове који се обављају, врсту и степен стручне спреме, као и друге услове који морају бити испуњени за рад на тим пословима.

У конкретном случају, доношењу побијаног решења, којим је тужилци отказан уговор о раду, претходило је доношење Одлуке о укидању радних места број XLI-68/19 од 30.09.2019. године и Одлуке о измени Правилника о организацији и систематизацији послова и радних задатака код туженог број XLI-69/19 од 30.09.2019. године, којима је, између осталог, укинута радно место радника ... на ком је тужилка била распоређена. Поред тога, тужени је донео и Програм решавања вишка запослених број 431 од 31.10.2019. године, којом су утврђени разлози за доношење програма, укупан број запослених код послодавца, број, квалификациона структура, године старости и стаж осигурања запослених који су вишак и послови које обављају, критерију за утврђивање вишка запослених, мере за запошљавање, средства за

решавањ социјално – економског положаја вишка запослених и рок у коме ће бити отказани уговори о раду. Програм је достављен Националној служби за запошљавање и синдикалним организацијама које су доставиле своја изјашњења.

Имајући у виду да је код туженог послодавца престала потреба за обављањем послова на којима је тужила била распоређена услед економских и организационих промена код послодавца, те пошто послодавац није био у могућности да изврши премештај тужиле на друго радно место које би било одговарајуће за њу према врсти и степену њене стручне спреме и знању и способностима запослене, као и да послодавац није био у могућности да спроведе ни једну другу меру предвиђену одредбом члана 155. став 1. тачка 5. Закона о раду, следи да је правилан закључак нижестепених судова да је побијано решење, којим је тужили отказан уговор о раду, законито, а захтев тужиле за његов поништај, враћање на рад и накнаду штете, неоснован.

Наводи ревизије тужиле се, непосредно или посредно односе на спроведени доказни поступак и оцену доказа, те упућују на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, због чега нису посебно разматрани, будући да, у смислу одредбе члана 407. став 2, не представљају дозвољени ревизијски разлог, а понављају се и жалбени наводи који су били предмет правилне оцене другостепеног суда, за које је тај суд дао јасне и правилне разлоге које Врховни суд у свему прихвата, те их, на основу одредбе члана 414. став 2. Закона о парничном поступку, није детаљно образлагао.

На основу одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у ставу првом изреке.

Трошкови ревизијског поступка туженом нису били потребни у смислу одредбе члана 154. став 1. Закона о парничном поступку, па је Врховни суд одлуку као у ставу другом изреке донео применом одредбе члана 165. став 1. истог закона.

**Председник већа – судија
Бранка Дражић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**